

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра латинської та іноземних мов

Навчальна програма дисципліни

Латинська мова

ОК 4 – 1 курс

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
латинської та іноземних мов
Протокол №8 від 23 травня 2023 року
Завідувач кафедри
 проф. Павло СОДОМОРА

Затверджено
методичною комісією
деканату іноземних студентів
Протокол № 4 від 31 травня 2023 року
Голова методичної комісії
 доц. Тетяна ЄЩЕНКО

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2023-2024 н. р. відповідно до наказу №1053-з від 24.03.2023 р.

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Протокол №, дата	Примітки
1	Змін та доповнень не внесено.	Протокол №8 від 23 травня 2023 р.	-

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

- П. А. Содомора**, д. філос. наук, професор, завідувач кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
Б. Я. Крив'як, старший викладач кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
М. Ю. Цупер, викладач кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Завідувач кафедри
д. філос. н., проф. Содомора П.А.

Підпис

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни

Латинська мова

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**

спеціальності **226 Фармація. промислова фармація**

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Латинська мова» як навчальна дисципліна вивчається студентами-фармацевтами протягом двох семестрів на першому році навчання у ВМНЗ. Навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні рецептури, анатомії, ботанічної номенклатури, хімічної номенклатури, клінічної термінології та інтегрується з цими дисциплінами. Особливу увагу в процесі навчання необхідно приділяти питанням утворення спеціальних термінів та номенклатурних найменувань, а також на інтеграцію між курсом латинської мови та деякими клінічними дисциплінами. Для досягнення високого рівня професійної грамотності слід звертати увагу на правопис слів та терміноелементів грецького походження, засвоєння основної маси частотних відрізків доцільно проводити паралельно з вивченням теми «Номенклатура лікарських засобів» та основних способів словотворення, що вживаються в тривіальних найменуваннях лікарських препаратів. Передбачається ознайомлення студентів з медичною та фармацевтичною термінологією, що представлена у відповідних міжнародних номенклатурах (анатомічна, біологічна).

Оскільки в процесі підготовки сучасного спеціаліста-фармацевта вивчаються деякі медичні дисципліни, програма передбачає засвоєння студентами певного об'єму лексики анатомічної термінології у клінічній фармації та в косметології, принципів словотворення й основних греко-латинських словотвірних елементів, що вживаються в клінічній термінології.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			СРС	Рік навчання семестр	Вид контролю
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: <u>Латинська мова</u>	3 кредити / 90 год.	-	45	45	I курс	Залік
за семестрами						
Змістові модулі 1-3	1,5 кредитів / 45 год.	-	22	23	I семестр	-
Змістові модулі 4-6	1,5 кредитів / 45 год.	-	23	22	II семестр	Залік

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 год. Аудиторне навантаження – 50% , СРС – 50%

Предметом вивчення навчальної дисципліни є Латинська мова, основні відомості з граматики, лексики та синтаксису латинської мови; опанування фармацевтичної термінології та написання рецептів.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні рецептури, анатомії, ботанічної номенклатури, фармакології, ботаніки, фармакогнозії, фармацевтичної хімії, аптечної та заводської технології лікарських форм, дисциплін медико-біологічного циклу, хімічної номенклатури, клінічної термінології та інтегрується з цими дисциплінами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** навчальної дисципліни «Латинська мова» є формування базових лексико-граматичних знань та вмінь з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Латинська мова» є демонструвати базові знання латинської термінології професійного спрямування; інтерпретувати зміст та основи ведення ділової міжнародної документації латинською мовою; розвивати професійні комунікативні навички загальноосвітнього, фахового та культурологічного характеру.

1.3. Компетентності та результати навчання:

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами низки **компетентностей**, а саме:

Інтегральна:

Здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач у професійній фармацевтичній діяльності в тому числі дослідницького та інноваційного характеру; здійснення професійної діяльності на відповідній посаді, включаючи виготовлення/розробку ліків, їх зберігання, контроль якості, доставку, розподіл, видачу, забезпечення лікарськими засобами, а також консультування, надання інформації щодо лікарських засобів та моніторинг побічної дії та/або неефективності лікарської терапії; здійснення інновацій.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.
4. Здатність спілкуватись іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.
5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
6. Здатність працювати в команді.
7. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.
8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку фармації, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
9. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

Фахові:

1. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації/промислової фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.
3. Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
4. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
5. Здатність демонструвати і застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування та фундаментальні принципи фармацевтичної етики й деонтології.
7. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та попередження поширених, небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.
8. Здатність забезпечувати раціональне застосування та консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних,

фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

Спеціальні (іншомовні професійно орієнтовані комунікативні):

1. Здатність використовувати фармацевтичні терміни в практичній діяльності фахівця.
2. Здатність застосування латинської мови під час професійної діяльності на робочому місці, у адміністративних закладах охорони здоров'я.
3. Здатність ефективного використання латинської мови під час виписування рецепту.
4. Здатність належної морально-етичної поведінки та професійної діяльності, дотримання громадянських прав та обов'язків, підвищення загальноосвітнього культурного рівня.

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна					
Здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач у професійній фармацевтичній діяльності в тому числі дослідницького та інноваційного характеру; здійснення професійної діяльності на відповідній посаді, включаючи виготовлення/розробку ліків, їх зберігання, контроль якості, доставку, розподіл, видачу, забезпечення лікарськими засобами, а також консультування, надання інформації щодо лікарських засобів та моніторинг побічної дії та/або неефективності лікарської терапії; здійснення інновацій.					
Загальні					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.				
2	Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.				
4	Здатність спілкуватись іноземною мовою (переважно англійською) на рівні, що забезпечує ефективну професійну діяльність.				
5	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.				
6	Здатність працювати в команді.				
7	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.				
8	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.				
9	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.				
Фахові:					
1	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації/промислової фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.				
3	Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.				
4	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.				
5	Здатність демонструвати і застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування та фундаментальні принципи фармацевтичної етики й деонтології.				
7	Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та попередження поширених, небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.				
8	Здатність забезпечувати раціональне застосування та консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.				

Спеціальні (фахові) компетентності					
1	Здатність використовувати фармацевтичні терміни в практичній діяльності фахівця.	<i>Знати:</i> - Базові лексико-семантичні структури латинської мови - Правила словотвору - Терміни та терміноелементи греко-латинського походження	- диференціювати і аналізувати терміни і терміноелементи греко-латинського походження - реалізувати засвоєний лексико-граматичний матеріал у письмовій формі - застосовувати загальну і наукову лексику при виконанні когнітивних завдань	Міжособистісна взаємодія: комунікація із викладачами, студентами Суб'єкт-об'єктна взаємодія: використання навчального лексико-граматичного матеріалу	Самостійність, відповідальність
2	Здатність застосування латинської мови під час професійної діяльності на робочому місці, у адміністративних закладах охорони здоров'я	<i>Знати:</i> - професійну лексику, що стосується спеціальності фармацевта та провізора - типи фармацевтичних закладів	- відтворювати лексичний матеріал, пов'язаний із структурою клінічних та адміністративних закладів охорони здоров'я	Міжособистісна взаємодія: комунікація із пацієнтами, колегами, керівництвом Суб'єкт-об'єктна взаємодія: використання навчального лексико-граматичного матеріалу	Самостійність, відповідальність
3	Здатність ефективного використання латинської мови під час виписування рецепту	<i>Знати:</i> - правила виписування рецептів - форми та види ліків, групи та джерела вітамінів латинською мовою	- відтворювати в письмовій формі термінологію, що стосується форм лікарських препаратів - виписувати рецепти	Міжособистісна взаємодія: комунікація із пацієнтами Суб'єкт-об'єктна взаємодія: використання навчального лексико-граматичного матеріалу	Самостійність, відповідальність
4	Здатність належної морально-етичної поведінки та професійної діяльності, дотримання громадянських прав та обов'язків, підвищення загальноосвітнього культурного рівня	<i>Знати:</i> - основні правила поведінки під час навчання у ВМ(Ф)НЗ - громадянські права та обов'язки - Клятву Гіппократа	- дотримання основних правил поведінки та етикету під час занять з латинської мови - демонструвати повагу, дотримуватись правил субординації	Міжособистісна взаємодія: комунікація із студентами, викладачами, колегами	Відповідальність

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

1. Володіти спеціалізованими концептуальними знаннями у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків і вміти застосовувати їх у професійній діяльності.
2. Критично осмислювати і аналізувати наукові та прикладні проблеми у сфері фармації.
4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.
6. Розробляти та приймати ефективні рішення з розв'язання складних/комплексних задач фармації особисто та за результатами спільного обговорення; формулювати цілі власної діяльності та діяльності колективу з урахуванням суспільних і виробничих інтересів, загальної стратегії та наявних обмежень, визначати оптимальні шляхи досягнення цілей.
7. Аналізувати необхідну інформацію щодо розробки та виробництва лікарських засобів, використовуючи фахову літературу, патенти, бази даних та інші джерела; систематизувати, аналізувати й оцінювати її, зокрема, з використанням статистичного аналізу.
9. Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефаківців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях та професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей.

Результати навчання для дисципліни відповідно до рівнів пізнання:

1. Запам'ятовування, знання:

- засвоїти базовий термінологічний матеріал медичних дисциплін латинською мовою
- засвоїти лексичний матеріал, пов'язаний із тематикою дисципліни
- засвоїти граматичний матеріал дисципліни
- відтворювати основні терміни, що відносяться до тем змістових модулів

2. Розуміння:

- диференціювати і аналізувати терміни і терміноелементи греко-латинського походження у медичній термінології
- диференціювати і аналізувати терміноелементи у фармацевтичних назвах лікарських препаратів

3. Застосування:

- реалізувати засвоєний лексичний матеріал у письмовій формі
- застосовувати загальну наукову лексику при виконанні когнітивних завдань
- демонструвати професійні знання у навчальних ситуаціях
- інтерпретувати зміст фармацевтичної термінології державною мовою в практичній діяльності фахівця
- володіти латинською фармацевтичною термінологією на рівні фахового використання

4. Аналіз:

- розпізнавати та аналізувати терміноелементи греко-латинського походження
- розпізнавати та аналізувати найменування лікарських препаратів та розуміти значення компонентів слова
- застосовувати набуті знання для розуміння міждисциплінарних зв'язків між фундаментальними медичними науками
- володіти засобами перевірки достовірності та коректності даних на професійну тематику та предметно
- володіти засобами пошуку інформації, демонструвати навички обробки та аналізу отриманої інформації

5. Оцінювання:

- самостійно обирати навчальний матеріал під час виконання завдань самостійної роботи
- поєднувати здобуті знання під час самоконтролю
- оцінювати достовірність інформації на тематику дисципліни

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

3. Структура навчальної дисципліни

Тема	Практичні заняття	СРС	Індивід. робота
Змістовий модуль 1. Фонетика. Дієслівні форми в рецептурі.			
1. Коротка історія латинської мови. Пандемії в античності і сучасності. COVID. Алфавіт. Вимова голосних та дифтонгів, приголосних і буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість складу.	2	3	-
2. Поняття про дієслово. Словникова форма. Найуживаніші дієслівні форми у фармацевтичній термінології. Словотворчі елементи дієслівного походження у назвах препаратів.	2		-
Разом за змістовим модулем 1	4	3	
Змістовий модуль 2. Іменники та прикметники I та II відміни у фармацевтичній термінології.			
3. Іменник, його граматичні категорії. Словникова форма. I відміна іменників. Неузгоджене означення. Найуживаніші прикметники у фармацевтичній термінології.	2	10	-
4. II відміна іменників. Іменники чоловічого та середнього роду. Винятки щодо роду. Відмінювання. Грецькі дублети іменників чоловічого та середнього роду II відміни. Словотворчі елементи. Прізвиська у назвах лікарських засобів. Фармацевтична фразеологія.	2		-
5. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Узгоджене означення. Грецькі дублети прикметників I-II відмін. Словотворчі елементи. Дієприкметник минулого часу пасивного стану.	2		-
Разом за змістовим модулем 2	6	10	
Змістовий модуль 3. Іменники та прикметники III відміни. Ступені порівняння прикметників у фармацевтичній термінології. Іменники 4 та 5 відміни.			
6. III відміна іменників. Основа іменника. Три типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Грецькі дублети іменників чоловічого роду III відміни. Словотворчі елементи. Назви лікарських засобів з іменником liquor .	2	10	-
7. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Грецькі дублети іменників жіночого роду III відміни. Словотворчі елементи. Особливості відмінювання іменників на -sis.	2		-
8. Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Грецькі дублети іменників середнього роду III відміни. Словотворчі елементи. Особливості відмінювання іменників на -ta.	2		-
9. Прикметники III відміни. Грецькі дублети і словотворчі елементи прикметників III відміни. Ступені порівняння прикметників.	2		-
10. IV-V відміна іменників. Відмінювання. Словотворення. Грецькі дублети та словотворчі елементи. Фармацевтична фразеологія.	2		-
11. Числівник. Латино-грецькі словотворчі елементи числівників у назвах препаратів.	2		-
Разом за змістовим модулем 3	12		10
Змістовий модуль 4. Фармацевтична термінологія. Хімічна номенклатура.			
12. Латинська хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ.	2	8	-
13. Назви солей, назви кислотних і вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології.	2		-

14. Ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Ботанічна номенклатура у косметології.	2		-
15. Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату, терапевтичну та фармакологічну дію.	2		-
16. Контрольна робота	2		
Разом за змістовим модулем 4	10	8	
Змістовий модуль 5. Рецепт.			
17. Оформлення рецептів на рідкі лікарські засоби. Скорочення в рецептах.	2	11	-
18. Оформлення рецептів на м'які лікарські засоби. Скорочення в рецептах.	2		-
19. Оформлення рецептів на тверді лікарські засоби. Скорочення в рецептах.	2		-
20. Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на них. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати.	2		-
Разом за змістовим модулем 5	8	11	
Змістовий модуль 6. Клінічна термінологія.			
21. Загальні відомості про клінічну термінологію. Найпоширеніші префікси і суфікси у клінічній термінології.	2	3	-
22. Складні клінічні терміни. Найпоширеніші грецькі кінцеві терміноелементи. Підсумкова контрольна робота.	3		-
Разом за змістовим модулем 6	5	3	
Усього годин 90/3 кредити ECTS	45	45	
Підсумковий контроль	Залік		

4. Тематичний план лекцій: лекцій немає

5. Тематичний план практичних занять:

№ п.п.	ТЕМА	К-сть годин
1.	Коротка історія латинської мови. Пандемії в античності і сучасності. COVID. Алфавіт. Вимова голосних та дифтонгів, приголосних і буквсполучень. Наголос. Довгота та короткість складу.	2
2.	Поняття про дієслово. Словникова форма. Найуживаніші дієслівні форми у фармацевтичній термінології. Словотворчі елементи дієслівного походження у назвах препаратів.	2
3.	Іменник, його граматичні категорії. Словникова форма. I відміна іменників. Неузгоджене означення. Найуживаніші прийменники у фармацевтичній термінології.	2
4.	II відміна іменників. Іменники чоловічого та середнього роду. Винятки щодо роду. Відмінювання. Грецькі дублети іменників чоловічого та середнього роду II відміни. Словотворчі елементи. Прізвища у назвах лікарських засобів. Фармацевтична фразеологія.	2
5.	Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Узгоджене означення. Грецькі дублети прикметників I-II відмін. Словотворчі елементи. Дієприкметник минулого часу пасивного стану.	2
6.	III відміна іменників. Основа іменника. Три типи відмінювання. Іменники чоловічого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Грецькі дублети іменників чоловічого роду III відміни. Словотворчі елементи. Назви лікарських засобів з іменником liquor .	2
7.	Іменники жіночого роду III відміни. Винятки з правил про рід. Грецькі дублети іменників жіночого роду III відміни. Словотворчі елементи. Особливості відмінювання	2

	іменників на -sis.	
8.	Іменники середнього роду III відміни. Винятки з правил про рід. Грецькі дублети іменників середнього роду III відміни. Словотворчі елементи. Особливості відмінювання іменників на -ma.	2
9.	Прикметники III відміни. Грецькі дублети і словотворчі елементи прикметників III відміни. Ступені порівняння прикметників.	2
10.	IV-V відміна іменників. Відмінювання. Словотворення. Грецькі дублети та словотворчі елементи. Фармацевтична фразеологія.	2
11.	Числівник. Латино-грецькі словотворчі елементи числівників у назвах препаратів.	2
Всього (I семестр)		22
12.	Латинська хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ.	2
13.	Назви солей, назви кислотних і вуглеводневих радикалів. Назви складних ефірів. Лікарські препарати та назви хімічних сполук у косметології.	2
14.	Ботанічна номенклатура. Граматичні моделі ботанічних назв. Фармацевтичні назви рослин. Ботанічна номенклатура у косметології.	2
15.	Фармацевтичні частотні відрізки в назвах препаратів, що вказують на хімічний склад препарату, терапевтичну та фармакологічну дію.	2
16.	Контрольна робота	2
17.	Оформлення рецептів на рідкі лікарські засоби. Скорочення в рецептах.	2
18.	Оформлення рецептів на м'які лікарські засоби. Скорочення в рецептах.	2
19.	Оформлення рецептів на тверді лікарські засоби. Скорочення в рецептах.	2
20.	Латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та виписування рецептів на них. Поняття про ароматерапію. Фітотерапевтичні препарати	2
21.	Загальні відомості про клінічну термінологію. Найпоширеніші префікси і суфікси у клінічній термінології.	2
22.	Складні клінічні терміни. Найпоширеніші грецькі кінцеві терміноелементи. Підсумкова контрольна робота.	3
Всього (II семестр)		23
РАЗОМ		45

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з. п.	ТЕМА I семестр	К-ть годин	Вид контролю
1.	Пандемії в античності і сучасності. COVID. Алфавіт. Вимова голосних та дифтонгів, приголосних і буквосполучень. Наголос. Довгота та короткість складу. Дієслова у фармацевтичній термінології. Словотворчі елементи дієслівного походження у назвах препаратів.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Граматичні категорії іменників. Неузгоджене означення. Грецькі іменники I відміни. Прикметники, що характеризують лікарські засоби за їх фармакологічною дією. Словотворчі елементи.	3	
3.	Рецепт, основні відомості. Номенклатура лікарських засобів. Назви сировини та продуктів первинної обробки. Назви водних, ефірних та спиртових витяжок з рослинної сировини. Назви лікарських рослин у ботанічній і фармацевтичній термінології.	4	
4.	Назви вітамінів і полівітаміних комбінованих препаратів, назви ферментних і гормональних препаратів. Назви вакцин, сироваток і анатоксинів. Наукові та тривіальні назви лікарських препаратів. Товарні назви препаратів. Світова синонімія. Виписування рецептів на лікарські засоби з тривіальними назвами.	3	
5.	Особливості відмінювання іменників жіночого роду III відміни на -sis. Особливості відмінювання іменників грецького походження на -ma.	2	
6.	Прикметники III відміни в ботанічній і фармацевтичній термінології. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Вживання ступенів	3	

	порівняння прикметників у фармацевтичній термінології.	
7.	Іменники IV-V відмін у фармацевтичній термінології.	2
8.	Числівник. Латино-грецькі словотворчі елементи числівників у назвах препаратів. Прислівники та займенник у рецептурі.	3
Всього (I семестр)		23
9.	Латинська хімічна номенклатура. Ботанічна номенклатура. Назви лікарських рослин.	4
10.	Найуживаніші фармацевтичні частотні відрізки у назвах препаратів.	4
11.	Рецепт. Рідкі, м'які та тверді лікарські форми. Скорочення в рецептах.	4
12.	Найуживаніша латинська термінологія у гомеопатії.	4
13.	Ароматологія. Косметологія. Фітотерапевтичні препарати та фітозасоби.	3
14.	Словотворення за допомогою латинських та грецьких префіксів. Клінічна термінологія. Найпоширеніші грецькі дублети та кінцеві терміноелементи. Найпоширеніші префікси та суфікси у клінічній термінології.	3
Всього (II семестр)		22
РАЗОМ СРС з дисципліни		45

7. Індивідуальні завдання для студентів не заплановані.

8. Методи навчання:

Використання методів навчання в процесі викладання навчальної дисципліни «Латинська мова» зумовлено пізнавальним і виховним значенням цієї дисципліни та її місцем в системі підготовки фахівця, а також метою і завданнями її вивчення. У процесі викладання дисципліни доцільно використовувати такі методи навчання, як словесні (розповідь, бесіда, інструктаж), практичні методи (різні види вправ, контрольні роботи, тестові завдання) та наочні методи (підручник, дошка, таблиці).

Однією з форм організації навчального процесу та ефективним засобом активації пізнавальної діяльності студентів є самостійна робота. Організація та контроль самостійної роботи студентів здійснюється та оцінюється під час консультативної роботи викладача та на аудиторних заняттях протягом семестру.

9. Методи контролю:

Контроль дисципліни включає три етапи/види оцінювання: 1) поточний контроль, 2) контроль самостійної роботи та 3) підсумковий контроль.

10. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: усне повідомлення на релевантну тематику, тестування, структуровані письмові роботи. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль лексичних та граматичних навичок.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв.

Критерії оцінювання:

Оцінка за чотирибальною шкалою	Критерії
«5»	Вільно читати і писати латинською мовою, проводити морфологічний аналіз латинської лексики в межах граматики дисципліни релевантної теми; свідомо користуватися науковою латино-грецькою фармацевтичною термінологією.

«4»	Розуміти граматичний матеріал та знати лексичний матеріал релевантної теми; перекладати з української мови латинською та з латинської українською фармацевтичні терміни.
«3»	Перекладати зі словником елементарні фахові терміни, розуміючи граматичну структуру їх побудову.
«2»	Розпізнавати та читати окремі вивчені слова, писати вивчені слова та словосполучення.

Тестовий поточний контроль передбачений в межах кожної теми дисципліни. Він включає завдання множинного вибору (1 бал) і завдання на перевірку практичних навичок, зокрема, переклад, відповіді на запитання тощо (2 бали). Тестовий контроль рекомендовано оцінювати відповідно до таких критеріїв:

Оцінка за 4-бальною шкалою Пропорція правильних відповідей (мінімум)

«5»	90%
«4»	70%
«3»	60%
«2»	Менше 50%

Середнє арифметичне виставлених за традиційною 4-бальною шкалою оцінок конвертується у бали в кінці вивчення розділу дисципліни «Латинська мова та медична термінологія».

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік

Формою підсумкового контролю є залік. Це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Залік виставляється за результатами поточного контролю і проводиться після закінчення її вивчення до початку екзаменаційної сесії. Оцінка з дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік, базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином: $x = \frac{CA \times 200}{5}$

5

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4 - бальна шкала	200 - бальна шкала
5,00	200
4,98	199
4,95	198
4,93	197
4,90	196
4,88	195
4,85	194
4,83	193
4,80	192
4,78	191
4,75	190
4,73	189
4,70	188
4,68	187
4,65	186
4,63	185
4,60	184
4,58	183
4,55	182
4,53	181
4,50	180

4 - бальна шкала	200 - бальна шкала
4,45	178
4,43	177
4,40	176
4,38	175
4,35	174
4,33	173
4,30	172
4,28	171
4,25	170
4,23	169
4,20	168
4,18	167
4,15	166
4,13	165
4,10	164
4,08	163
4,05	162
4,03	161
4,00	160
3,98	159
3,95	158

4 - бальна шкала	200 - бальна шкала
3,90	156
3,88	155
3,85	154
3,83	153
3,80	152
3,78	151
3,75	150
3,73	149
3,70	148
3,68	147
3,65	146
3,63	145
3,60	144
3,58	143
3,55	142
3,53	141
3,50	140
3,48	139
3,45	138
3,43	137
3,40	136

4 - бальна шкала	200 - бальна шкала
3,35	134
3,33	133
3,30	132
3,28	131
3,25	130
3,23	129
3,20	128
3,18	127
3,15	126
3,13	125
3,10	124
3,08	123
3,05	122
3,03	121
3,00	120
Менше 3	Недостатньо

13. Методичне забезпечення

Практичні заняття орієнтовані на розвиток та засвоєння основних навичок, а саме: читання, говоріння, письмо та організовані відповідно до конкретних цілей тем дисципліни.

Кінцеві цілі дисципліни

- Сформувані навички читання і вимови латинських голосних, дифтонгів, приголосних, сполучень приголосних, диграфів, які закріплюються протягом усього курсу навчання;
- Знати правила наголосу;
- Знати граматичні категорії дієслова. Вміти визначати основу та дієвідміну дієслів, утворювати та перекладати дієслівні форми, які вживаються у рецептурі;
- Вміти виділяти словотворчі елементи дієслівного походження у назвах лікарських препаратів;
- Знати граматичні категорії іменника, їх словникову форму, відміни;
- Перекладати терміни та номенклатурні назви з неузгодженим означенням;
- Знати грецькі дублети та словотворчі елементи іменників та вміти виділяти їх у назвах препаратів;
- Знати керування прийменників. Фразеологічні фармацевтичні вирази;
- Знати структуру рецепта. Вміти виписати рецепт. Знати правила виписування рецептів та додаткові написи у рецептах;
- Знати граматичні категорії прикметника. Знати фармацевтичну лексику прикметників. Знати грецькі дублети і словотворчі елементи прикметників та вміти виділяти їх у назвах лікарських засобів. Фармацевтичні фразеологічні вирази;
- Знати дієприкметники минулого часу пасивного стану та дієприкметники теперішнього часу активного стану. Вміти їх перекладати у фармацевтичній термінології;
- Знати ступені порівняння прикметників, а також неправильні ступені порівняння

- прикметників. Знати особливості їх вживання у ботанічній номенклатурі;
- Знати числівник та вміти виділяти його словотворчі елементи у назвах препаратів;
- Знати прислівники та займенники, що вживаються в рецептурі;
- Знати латинську хімічну номенклатуру;
- Вміти аналізувати структуру назв лікарських препаратів і вміти виділити в них словотворчі елементи, що вказують на їх хімічний склад а також на терапевтичну та фармакологічну дію
- Знати ботанічні і фармацевтичні назви рослин;
- Вміти оформляти рецепти на рідкі, м'які та тверді форми та знати їх скорочення;
- Знати латинські назви гомеопатичних лікарських препаратів та вміти виписувати рецепти на них;
- Знати найуживанішу анатомічну термінологію у клінічній фармації і в косметології;
- Знати структуру утворення клінічних термінів; знати найуживаніші префікси та суфікси у клінічній термінології. Вміти перекладати найуживаніші клінічні терміни.

14. Рекомендована література

Основна

1. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Дз. Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю. Смольської. — К.: ВСВ “Медицина”, 2016. — 352 с.
2. Світлична, Є. І. Латинська мова : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / Є. І. Світлична, І. О. Толок. – 3-тє вид., випр. та допов. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2014. – 432 с.

Допоміжна

1. Паласюк Г.Б., Чолач В.В. Латинська мова: Підручник. – Тернопіль: “Укрмедкнига”, 2000. – 344 с.
2. Краковецька Г.О., Бобирьов В.М., Беляєва О.М. Латинська мова. Рецептура. Клінічна термінологія.-К.: Здоров'я, 1999. – 358с.
3. Гулько Р. Багатомовний словник лікарських рослин семи європейськими мовами. Латинсько-українсько-російсько-англійсько-німецько-французько-польський. – Львів: Ліга-Прес, 2007. – XXIV + 611 с.
4. Мельник О. В., Крамаренко Г. В. Методичні рекомендації для практичних занять за темою: «Фармацевтична опіка при ароматерапії» для слухачів передатестаційних циклів зі спеціальностей «Загальна фармація», «Організація та управління фармацією», а також провізорів-інтернів. – Львів, 2005. – 46 с.
5. Bugaj M., Bugaj W., Kierczak A. Lingua Latina pharmaceutica. – Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2005. – 512 s.
6. Арнаутов Г. Д. Медицинская терминология на пяти языках: Latinum. Русский. English. Français. Deutsch/ Георги Д. Арнаутов. – [4-е русск. изд., испр.]. – София: Государственное издательство «Медицина и физкультура», 1979. – 943 с.
7. Браун Д. В. Ароматерапия/ Пер. с англ. – М.:ФАИР-ПРЕСС, 2007. – 272 с.
8. Ілюстрований медичний словник Дорланда: у 2 т./Гол. ред. П. Джуль, Б. Зіменковський. – [укр. Пер. 29-го амер. вид.]. – Львів: Вид. дім «НАУТІЛУС», 2003. – Т.1. – 2003. – с. 1 – 1354; Т. 2. – 2003. – с. 1355 – 2688.
9. Правила виписування рецептів. Витяг із наказу МОЗ України № 360 від 19.07.2005. – с. 22 – 32.

15. Інформаційні ресурси

1. Львівський національний медичний університет. Режим доступу: <http://new.meduniv.lviv.ua/>
2. Міністерство освіти України. Режим доступу до Веб-сторінки: <http://mon.gov.ua>
3. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/vishha/baza.html>
4. Міністерство охорони здоров'я. Режим доступу до Веб-сторінки: <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
5. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf
6. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Режим доступу до Веб-сторінки: <http://mon.gov.ua/content/Діяльність/Реформа%20освіти/07-metod-rekomendacziyi.doc>